kasimo duobės. Tokio tipo duobių 2000 m. buvo rasta 10 (108, 109, 110, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119).

Lieporių 1-ojoje gyvenvietėje 2000 m. tyrinėtos perkasos priklauso geležies lydymo verslo radinių plotui. Tai yra 1994 m. atrastos kalvės aplinka. Kalvės akmenų krūva, priekalai, gludikliai, galąstuvai ir kiti radiniai bus naudingi toliau tyrinėjant geležies lydymo verslą Lietuvoje.

Lieporių 1-osios gyvenvietės chronologijai patikslinti naujų duomenų 2000 m. tyrinėjimų metu neaptikta. Gyvenvietė datuojama IV–VIII a.

LIEPORIAI SETTLEMENT 1

In 2000 the area of 125 m² in Lieporiai (Šiauliai town) settlement 1 has been investigated. Further the investigations were carried out in the area of the artefacts of the iron casting business – surrounding of the smithy found in 1994. 10 excavation pits of the iron ore-spherosideroids have been found as well as the pile of stones of the smithy – collection of the smith's tools (stone anvil, whetstones and polishing tools). The chronology of the settlement is the 4th–8th centuries A.D.

KERNAVĖS VIRŠUTINIS MIESTAS

Dalia VAIČIŪNIENĖ

2000 m. buvo tęsiami Kernavės viršutinio miesto (Širvintų r.) tyrimai, pradėti 1998 m. (žr. *ATL 1998–1999 metais,* V., 2000, p. 131–134). Buvo ištirtas 100 m² plotas, kurio V siena ribojosi su 1998 m. tirto ploto R riba. Įžemis pasiektas 2,70 m gylyje. Sąnašinis sluoksnis yra 1,50–2,00 m storio. Palyginus su praėjusių metų tyrimais, sąnašiniame sluoksnyje žiestos keramikos, gyvulių kaulų ir radinių yra žymiai mažiau.

Ploto P pusėje, kultūriniame sluoksnyje atsidengė kiemo tęsinys. 2000 m. buvo ištirtas 17,11 m² kiemo plotas. Kiemas apjuostas beržinių ir pušinių kuoliukų tvora. Kuoliukai su žieve, nusmailintais galais sukalti į žemę. Kiemo Š tvora yra 1999 m. tirtame plote atsidengusios Š tvoros tęsinys. 1998 m. kaip tik tie kvadratai, kur, spėjama, turėjo būti tvoros tąsa, dėl lietingo oro ir gruntinio vandens užvirto iškastomis žemėmis ir nebuvo ištirti. Bendras ištirtos Š tvoros ilgis yra apie 18 m. Kiemo P tvora atsidengė ploto PR dalyje, jos fragmentas taip pat pastebėtas PV pusėje, už ploto ribų esančiame drenažo kanale. Ši tvora taip pat jungiasi su anksčiau tirtų plotų P tvora. Kiemo teritorijoje pastatų liekanų neaptikta.

Kultūrinio sluoksnio storis tyrinėtame plote buvo daugiau kaip pusė metro, jis padengtas skiedromis, šakelėmis, medžio žievėmis. Visa tai persimaišę su gyvulių mėšlu. Sluoksnis tamsus, riebus. Jame gausu gyvulių kaulų, dominuoja naminių gyvulių kaulai. Žiestos keramikos šukių šioje kiemo dalyje mažiau negu anksčiau tirtuose kiemo plotuose. Nesurastas nė vienas sveikas puodas. Puodų fragmentų kakleliai ryškiai ar nežymiai atlenkti. Šukės ornamentuotos bangelėmis, horizontaliomis linijomis. Molio masė pilkos, tamsiai pilkos spalvos.

2000 m. tyrinėjimų metu buvo rasta 140 vienetų radinių. Tarp jų nemaža dalis metalinių dirbinių ir jų fragmentų. Kaip

ir ankstesnėje tyrimų medžiagoje, tai darbo įrankiai, papuošalai, vienas lietuviško ilgojo gabalėlis, keletas kaulinių dirbinių fragmentų. Gerai išliko odos, tošies dirbiniai ir jų fragmentai, nebloga karninių virvių fragmentų būklė. Šiek tiek blogiau išlikę tošinių indų dugneliai. Rasta apnykusi verpstė. Už kiemo ribos rastas masyvus liepos žievės kibiras spygliuočių medžių dugnu.

Kiemo susiaurėjime atsidengė keturkampis šulinys vertikalių lentų sienelėmis. Jo konstrukciją kampuose tvirtina vienas tašytas keturkampis ir trys apvalūs stulpai. Šulinio matmenys: ŠR–ŠV 80 cm; ŠV–PV 80 cm; PV–PR 80 cm; PR–ŠR 84 cm. PR–ŠV įstrižainė – 140 cm; ŠR–PV įstrižainė – 80 cm. Šulinio gylis yra 1,74 m, jo dugne – durpės. Kampiniai kuolai įkasti iki šulinio dugno. Dėl žemių spaudimo šulinys buvo įgavęs netaisyklingo rombo formą. Tarp kampinių kuolų į žemę įkastos vertikalios šulinio lentos. Vidinės pusės lentos stambios, plačiausia – 550 mm, storis – nuo 20 iki 45 mm. Į išorę sujungimų vietose jos perdengtos kitomis, siauresnėmis ir trumpesnėmis lentomis. Viršutinis sluoksnis dengtas gana trumpomis pleišto formos lentomis. Išorėje iki lentų apačios šulinys užpiltas žemėmis. Vidinė šulinio pusė sutvirtinta kuoliukais, kurių galai įkišti į stulpuose išskobtas skyles. Šie horizontalūs šulinio padėčiai kuoliukai prilaikė vidinę šulinio konstrukciją. Šulinio vidus užpildytas sąnašinėmis žemėmis, tarp kurių buvo nemažas kalkakmenis, žiesto puodo šukių, viršuje ornamentuoto įstrižai įspaustais taškeliais, apačioje – bangelių ornamentu, tošinio indo likučiai ir jo dugno fragmentėlis, šonai su dugnu, susiūti karna. Šulinio dugne buvo keletas stambesnių gyvulių kaulų. Šulinio PV pusėje buvo medinis priėjimas prie šulinio iš trijų stambių lentų sluoksnių, perklotų vienas ant kito.

Tirtas objektas datuojamas XIII–XIV a.

UPPER TOWN OF KERNAVĖ

In 2000 the area of 100 m^2 has been investigated where the extension of the yard dated to the 13th–14th centuries occupying 17.11 m^2 has been uncovered, the earthing was reached in the depth of 2.70 m. In the narrow section of the yard the northern fence extended as well as the part of the southern fence. In the territory of the yard was the well of the wooden construction. There is the great variety of the artefacts. Among them one can find the working tools, household utensils and ornaments. In total 140 units of finds have been found. The traces of the specific activities have not been found.

PAPILĖS I PILIAKALNIO PAPĖDĖS GYVENVIETĖS TYRIMAI

Algirdas VARNAS

Gyvenvietė yra Papilės miestelio (Akmenės r.) PV pakraštyje, kalvoje, esančioje į V greta piliakalnio. Iš Š kalvą supa Ventos slėnis, o iš R – bevardis upelis, skiriantis gyvenvietę nuo piliakalnio. PV ir V kryptimis kalva pereina į lygumą.

Papėdės gyvenvietės kultūrinis sluoksnis ilgą laiką buvo ardomas, kadangi čia nuo seno buvo dirbama žemė, stovėjo keletas sodybų. Jos Š ir R pakraščiai sunaikinti tiesiant kelius. Dabartiniu metu čia yra veikiančios kapinės.